

RAKKOMANDAZZJONIJIET

RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUMMISSJONI

tal-14 ta' Lulju 2014

dwar **prinċipji għall-protezzjoni tal-konsumaturi u l-ġugaturi ta' servizzi tal-logħob tal-azzard onlajn u għall-protezzjoni tal-minorenni mil-logħob tal-azzard onlajn**

(Test b'rilevanza għaż-ŻEE)

(2014/478/UE)

IL-KUMMISSJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidrat it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 292 tiegħu,

Billi:

- (1) Fl-2011, il-Kummissjoni organizzat konsultazzjoni pubblika dwar il-*"Green Paper dwar il-logħob tal-azzard onlajn fis-suq intern"*. ⁽¹⁾ Hija identifikat objettivi komuni tal-Istati Membri rigward ir-regolamentazzjoni ta' servizzi tal-logħob tal-azzard onlajn u għenet biex jiġu identifikati l-oqsma ewlenin ta' prijorità għal azzjoni tal-Unjoni.
- (2) Fil-Komunikazzjoni tagħha *"Lejn qafas Ewropew komprensiv għal-logħob tal-azzard onlajn"* adottata fit-23 ta' Ottubru 2012, ⁽²⁾ il-Kummissjoni pproponiet serje ta' azzjonijiet li jfittxu li jwieġbu għal sfidi regolatorji, soċjetali u tekniċi tal-logħob tal-azzard onlajn. B'mod partikolari, il-Kummissjoni habbret li hija tippreżenta Rakkomandazzjonijiet dwar il-protezzjoni tal-konsumaturi fil-qasam tas-servizzi tal-logħob tal-azzard onlajn, inkluża l-protezzjoni tal-minorenni, u dwar il-komunikazzjoni kummerċjali responsabbli tas-servizzi tal-logħob tal-azzard onlajn. Din ir-Rakkomandazzjoni hija mfassla li tgħaqqad iż-żewġ temi u li ttejjeb il-protezzjoni tal-konsumaturi, tal-ġugaturi u sabiex tipprevjeni li l-minorenni jilagħbu logħob tal-azzard onlajn. Din ir-Rakkomandazzjoni għandha l-għan li tiżgura li l-logħob tal-azzard jibqa' sors ta' divertiment, il-konsumaturi jkollhom ambjent sigur għal-logħob tal-azzard u jkun hemm miżuri fis-sehħ biex jilqgħu għar-riskju ta' hsara finanzjarja jew soċjali kif ukoll biex tistabbilixxi l-azzjoni meħtieġa biex jiġi evitat li l-minorenni jilagħbu logħob tal-azzard onlajn.
- (3) Fir-Riżoluzzjoni tiegħu tal-10 ta' Settembru 2013 dwar il-logħob tal-azzard onlajn fis-suq intern, il-Parlament Ewropew ⁽³⁾ stieden lill-Kummissjoni sabiex tesplora l-possibbiltà ta' interoperabilità bejn ir-registri nazzjonali ta' awtoesklużjoni, sabiex ikun hemm sensibilizzazzjoni dwar ir-riskji ta' dipendenza fuq il-logħob tal-azzard u biex tikkunsidra l-kontrolli ta' identifikazzjoni obbligatorji tal-parti terza. Huwa appella wkoll għall-operaturi tal-logħob onlajn li jkunu obbligati li jipprovdu informazzjoni fil-websajt tal-logħob tal-azzard dwar l-awtoritajiet regolatorji u twissijiet lill-minorenni u l-użu ta' awtoestrizzjonijiet. Barra minn hekk, il-Parlament Ewropew sejjah għal prinċipji komuni għal komunikazzjonijiet kummerċjali responsabbli. Huwa rakkomanda li l-komunikazzjonijiet kummerċjali għandu jkun fihom twissijiet ċari dwar il-konsegwenzi tal-logħob tal-azzard kompulsiv u r-riskji tad-dipendenza fuq il-logħob tal-azzard. Il-komunikazzjonijiet kummerċjali la għandhom ikunu eċċessivi u lanqas murija fuq kontenut speċifikament immirat għall-minorenni jew fejn hemm riskju oġġettivament għall-minorenni.
- (4) Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew talab ukoll lill-Kummissjoni sabiex tintervjeni biex tissaħħa il-protezzjoni tal-konsumatur fir-rigward tal-logħob tal-azzard onlajn, u sabiex jiġu protetti l-minorenni ⁽⁴⁾.
- (5) Fin-nuqqas ta' armonizzazzjoni fil-livell tal-Unjoni, l-Istati Membri fil-prinċipju huma liberi li jstabbilixxu l-objettivi tal-politika tagħhom dwar il-logħob tal-azzard u li jiddefinixxu l-livell ta' protezzjoni mixtieq sabiex jipproteġu s-saħħa tal-konsumaturi. Il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea pprovdiet gwida ġenerali dwar l-interpretazzjoni tal-libertajiet fundamentali tas-suq intern fil-qasam tal-logħob tal-azzard (onlajn), filwaqt li qieset

⁽¹⁾ COM(2011) 128 final.

⁽²⁾ COM(2012) 596 final.

⁽³⁾ P7_TA(2013)0348.

⁽⁴⁾ 2012/2322(INI).

in-natura speċifika tal-attivitajiet tal-logħob tal-azzard. Filwaqt li l-Istati Membri jistgħu jirrestringu jew jillimitaw il-forniment transfruntier tas-servizzi tal-logħob tal-azzard onlajn fuq il-bażi tal-oġġettivi tal-interess pubbliku li jfittxu li jipproteġu, madankollu huma għandhom juru l-adegwatezza u n-neċessità tal-miżura inkwistjoni. L-Istati Membri għandhom id-dmir li juru li l-oġġettivi tal-interess pubbliku qed jintlahqu b'mod konsistenti u sistematiċi ⁽¹⁾.

- (6) Il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea stabbilixxiet ukoll regoli bażiċi għall-komunikazzjonijiet kummerċjali dwar is-servizzi tal-logħob tal-azzard u, b'mod partikolari, għal dawk ipprovduti b'kundizzjonijiet ta' monopolju. Ir-reklamar mid-detentur ta' monopolju pubbliku għandu jktejjel u jiġi limitat strettament għal dak li huwa neċessarju sabiex il-konsumaturi jiġu kanalizzati lejn networks ikkontrollati tal-logħob. Dan ir-reklamar ma jistax ikollu l-għan li jhegġeg it-tendenza naturali tal-konsumaturi għal-logħob tal-azzard billi jstimola l-partecipazzjoni attiva tagħhom fih, pereżempju billi jibbanalizza l-logħob tal-azzard jew iżid l-attrattività tal-logħob tal-azzard permezz ta' messaġġi pubbliċitarji attraenti li joffru l-prospett ta' rebh kbir. B'mod partikolari, għandha ssir distinzjoni bejn l-istrategġiji tad-detentur ta' monopolju li huma maħsuba unikament sabiex jinfurmaw lill-klijenti potenzjali bl-eżistenza ta' prodotti u jservu sabiex jiżguraw aċċess regolari għal-logħob tal-azzard billi l-ġugaturi jiġu kanalizzati f'ċirkwiti kontrollati, u dawk li jistiednu u jhegġu l-partecipazzjoni attiva f'dan il-logħob ⁽²⁾.
- (7) Il-protezzjoni tal-konsumaturi u tas-saħha huma l-oġġettivi ewlenin ta' interess pubbliku tal-Istati Membri fil-kuntest tal-oqfsa nazzjonali tagħhom għal-logħob tal-azzard li jindirizzaw il-prevenzjoni ta' logħob tal-azzard problematiku u l-protezzjoni tal-minorenni.
- (8) Ir-regoli u l-politiki li l-Istati Membri introduċew sabiex isegwu l-oġġettivi tal-interess pubbliku jvarjaw b'mod konsiderevoli. Azzjoni fil-livell tal-Unjoni thegġeg lill-Istati Membri sabiex jipprovdur livell għoli ta' protezzjoni fl-Unjoni kollha, b'mod partikolari fid-dawl tar-riskji assoċjati mal-logħob tal-azzard li jinkludu l-iżvilupp ta' tip ta' disturb tal-logħob tal-azzard jew għal konsegwenzi personali u soċjali negattivi oħrajn.
- (9) L-għan ta' din ir-Rakkomandazzjoni huwa li tiġi salvagwardjata s-saħha tal-konsumaturi u tal-ġugaturi u għaldaqstant anki li tiġi minimizzata l-ħsara ekonomika li tista' tirriżulta mil-logħob tal-azzard kompulsiv jew eċċessiv. Għal dan il-għan, hija tirrakkomanda prinċipji għal livell għoli ta' protezzjoni tal-konsumaturi, tal-ġugaturi u tal-minorenni fir-rigward tas-servizzi tal-logħob tal-azzard onlajn. Fit-thejjija ta' din ir-Rakkomandazzjoni, il-Kummissjoni qieset il-prattiki tajbin fl-Istati Membri.
- (10) Is-servizzi tal-logħob tal-azzard onlajn huma offruti u wżati u b'mod wiesa'. Il-logħob tal-azzard onlajn huwa attività ta' servizz bi dhul annwali fl-UE ta' EUR 10,54 biljun fl-2012. L-iżviluppi teknoloġiċi, iż-żieda tad-disponibilità tal-Internet u l-konvenjenza tat-teknoloġiji mobbli qeghdin imexxu l-aċċessibilità u t-tkabbir tal-logħob tal-azzard onlajn. Madankollu, jistgħu jsiru għażliet infurmati hażin meta l-informazzjoni ma tkunx ċara jew trasparenti biżżejjed. Barra minn hekk, ġugaturi onlajn ifittxu opportunitajiet ta' logħob tal-azzard li jikkompetu ma' xulxin kull meta huma jqisu li hemm nuqqas ta' offerti attraenti.
- (11) Hemm firxa wiesgħa ta' mezzi tax-xandir li jikkontribwixxu għall-esponiment għall-komunikazzjonijiet kummerċjali relatati mal-logħob tal-azzard, pereżempju l-midja tal-istampa, ir-reklamar dirett bil-posta, il-midja awdjoviziva u r-reklamar ta' barra, kif ukoll l-isponsorjar. Dan jista' jirriżulta fi gruppi vulnerabbli bħall-minorenni li jinġibdu għal-logħob tal-azzard. Fl-istess hin, il-komunikazzjoni kummerċjali tas-servizzi tal-logħob tal-azzard onlajn jista' jkollha rwol importanti biex tidderiegi lill-konsumaturi lejn offerta li għet permessa u li hija kkontrollata, pereżempju billi tidher l-identità tal-operatur u permezz ta' informazzjoni korretta dwar il-logħob tal-azzard, inklużi r-riskji tal-logħob tal-azzard problematiku, kif ukoll il-messaġġi ta' twissija xierqa.
- (12) Xi individwi li jilagħbu logħob tal-azzard jesperjenzaw problemi b'riżultat tal-imġiba tagħhom sa livell li jaffettwa lil persunthom u familthom, filwaqt li oħrajn iġarrbu dannu serju għal raġunijiet ta' logħob tal-azzard patoloġiku. Huwa stmat li bejn 0,1 %–0,8 % tal-popolazzjoni adulta ġenerali jsofru minn disturb tal-logħob tal-azzard u 0,1 %–2,2 % oħrajn juru involviment mal-logħob tal-azzard potenzjalment problematiku. ⁽³⁾ Għalhekk, jehtieg approċċ preventiv għal servizzi tal-logħob tal-azzard onlajn li għandu jiġi offrut u promoss b'mod li jkun soċjalment responsabbli, b'mod partikolari sabiex jiġi żgurat li l-logħob tal-azzard jibqa' sors ta' attività rikreattiva u ta' divertiment.
- (13) Il-minorenni ta' spiss ikunu esposti għal-logħob tal-azzard hekk kif dawn jużaw l-Internet u applikazzjonijiet mobbli u mezzi tal-informazzjoni li jirreklamaw il-logħob tal-azzard kif ukoll ir-reklamar tal-logħob tal-azzard ta' barra. Huma jaraw ukoll jew jattendu għal kompetizzjonijiet sportivi sponsorjati minn interessi tal-logħob tal-azzard jew li għandhom reklamar iffukat fuq l-attivitajiet tal-logħob tal-azzard. Għalhekk, din ir-Rakkomandazzjoni hija maħsuba wkoll sabiex tipprevjeni lill-minorenni milli jiġirihom ħsara jew jiġu sfruttati mil-logħob tal-azzard.

⁽¹⁾ Il-Kawżi C-186/11 u C-209/11 *Stanleybet International*, C-316/07 *Stoss & Others* l-ġurisprudenza ċċitata.

⁽²⁾ Il-Kawża C-347/09 *Dickinger and Omer* u l-ġurisprudenza ċċitata.

⁽³⁾ Is-serje ta' dokumenti ta' politika ALICE-RAP: "Gambling: two sides of the same coin — recreational activity and public health problem". ALICE RAP huwa proġett ta' riċerka ffinanzjat mis-seba' Programm Qafas għar-riċerka u l-iżvilupp (www.alicerap.eu).

- (14) L-operaturi tal-logħob tal-azzard onlajn stabbiliti fl-Unjoni għandhom dejjem aktar licenzji madwar diversi Stati Membri li għażlu sistemi bbażati fuq il-licenzji fir-rigward tar-regolamentazzjoni tal-logħob tal-azzard. Huma jistgħu jibbenefikaw minn approċċ aktar komuni. Barra minn hekk, il-multiplikazzjoni ta' rekwiżiti ta' konformità tista' tohloq duplikazzjoni mhux mehtieġa ta' rekwiżiti tal-infrastruttura u kostijiet li jirriżultaw f'piz amministrattiv żejjed fuq ir-regolaturi.
- (15) Huwa xieraq li l-Istati Membri jiġu mistiedna jressqu regoli li jipprovdu lill-konsumaturi b'informazzjoni dwar il-logħob tal-azzard onlajn. Dawn ir-regoli għandhom jevitaw l-iżvilupp ta' disturbi relatati mal-logħob tal-azzard u jipprebjenu li l-minnorenji jkollhom aċċess għal faċilitajiet ta' logħob tal-azzard u jiskoraġġixxu lill-konsumaturi milli jagħmlu użu ta' offeriti li mhumiex permessi u għalhekk li potenzjalment huma ta' hsara.
- (16) Meta xieraq, il-principji ta' din ir-Rakkomandazzjoni ma għandhomx jiġu indirizzati biss lill-operaturi iżda anki lill-partijiet terzi, inklużi l-hekk imsejha "affiljati", li huma permessi jippromwovu s-servizzi tal-logħob tal-azzard onlajn fisem l-operatur.
- (17) Huwa xieraq li l-konsumaturi u l-ġugaturi jiġu infurmati ahjar dwar is-servizzi tal-logħob tal-azzard onlajn li, b'mod konsistenti mad-dritt tal-Unjoni, mhumiex permessi skont il-liġi tal-Istat Membru fejn jiġi riċevut is-servizz tal-logħob tal-azzard onlajn u anki li jaġixxu kontra dawn is-servizzi. F'dan il-qafas, l-Istati Membri li ma jippermettux servizz speċifiku tal-logħob tal-azzard onlajn ma għandhomx jippermettu l-komunikazzjoni kummerċjali għal dak is-servizz.
- (18) Il-proċess ta' reġistrazzjoni biex tiftaħ kont ta' ġugatur għandu l-għan li jivverifika l-identità tal-persuna u jippermetti t-traċċar tal-imġiba tal-ġugaturi. Jehtieġ li din ir-reġistrazzjoni titfassal b'tali mod li tipprevjeni wkoll lill-konsumaturi milli jabbandunaw il-proċess ta' reġistrazzjoni u jdurru għal websajts tal-logħob tal-azzard li mhumiex regolati.
- (19) Filwaqt li l-proċess ġie introdott b'mod differenti madwar l-Istati Membri, xi drabi permezz ta' passi li jsiru offlajn jew manwali fil-proċess ta' verifika, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li d-dettalji tal-identifikazzjoni jistgħu jiġu vverifikati b'mod effettiv biex tkun iffacilitata t-tlestija tal-proċess ta' reġistrazzjoni.
- (20) Huwa importanti li l-kontijiet ta' ġugatur isiru permanenti biss ladarba d-dettalji tal-identità pprovduti mill-ġugatur jiġu vvalidati. Qabel ma l-kont isir wiehed permanenti, huwa mixtieġ li l-ġugaturi jithallew jużaw kontijiet temporanji. Fid-dawl tan-natura tagħhom, il-kontijiet temporanji għandhom ikunu għal valur nominali fiss u l-ġugaturi ma għandhomx ikunu jistgħu jirtiraw id-depożiti jew ir-rebhiet tagħhom.
- (21) Sabiex il-ġugaturi u l-fondi tagħhom jiġu protetti kif ukoll tiġi żgurata t-trasparenza, għandu jkun hemm proċeduri fis-sehħ sabiex jiġu vverifikati l-kontijiet ta' ġugatur li ma jkunux attivi għal perjodu determinat, u għall-għeluq jew is-sospensjoni ta' kont ta' ġugatur. Barra minn hekk, meta persuna tinstab li tkun minorenni, għandu jiġi kkanċellat il-kont ta' ġugatur.
- (22) Fir-rigward ta' twissijiet ta' informazzjoni, fejn xieraq, l-għażla ta' arloġġ għandha tkun viżibilment disponibbli għall-ġugatur matul sessjoni tal-logħob tal-azzard.
- (23) Fir-rigward tal-appoġġ għall-ġugaturi, barra mill-iffissar ta' limiti ta' depożitu, il-ġugaturi jistgħu jiġu pprovduti b'miżuri ta' protezzjoni addizzjonali, bħall-possibbiltà li jiġu stabbiliti limiti ta' flus milgħuba jew telf.
- (24) Sabiex jiġi evitat l-iżvilupp ta' disturb tal-logħob tal-azzard, operatur għandu jkun jista' wkoll, fil-każ ta' bidliet skuncertanti fl-atteggjament tiegħu lejn il-logħob tal-azzard, javża lill-ġugatur sabiex jieqaf għal xi żmien jew li jeskludi lill-ġugatur. F'dawn iċ-ċirkustanzi, l-operatur jikkomunika r-raġunijiet lill-ġugatur, u jiggwida lill-ġugatur għal assistenza jew trattament.
- (25) L-operaturi huma sponsers sinifikanti ta' timijiet sportivi u avvenimenti fl-Ewropa. Sabiex itejbu r-responsabbiltà ta' sponsorjar minn fornituri tas-servizzi tal-logħob tal-azzard onlajn, ir-rekwiżiti għandhom ikunu cari li l-isponsorjar għandu jkun trasparenti u jitwettag b'mod responsabbli. B'mod partikolari, għandhom jiġu stabbiliti rekwiżiti aktar cari sabiex jiġi evitat li l-isponsorjar mill-operaturi tal-logħob tal-azzard jaffettwa jew jinfluwenza hażin lill-minorenni.
- (26) Jehtieġ ukoll li tinholoq kuxjenza dwar ir-riskji inerenti tal-websajts prevalenti tal-logħob tal-azzard, bħall-frodi, li jinsabu lil hinn minn kull forma ta' kontroll fil-livell tal-Unjoni.

- (27) Tinhtieg superviżjoni effettiva għall-protezzjoni xierqa tal-oġġetti tal-interess pubbliku. L-Istati Membri għandhom jaħtru awtoritajiet kompetenti, jistabbilixxu gwida ċara għall-operaturi u jipprovdu informazzjoni faċilment aċċessibbli għall-konsumaturi, ġugaturi u gruppi vulnerabbli inklużi minorenni.
- (28) Il-kodicijiet tal-kondotta jista' jkollhom rwol importanti fl-applikazzjoni effettiva, u fil-monitoraġġ, tal-prinċipji dwar il-komunikazzjoni kummerċjali ta' din ir-Rakkomandazzjoni.
- (29) Din ir-Rakkomandazzjoni ma għandhiex tinterferixxi mad-Direttiva 2005/29/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁾ u d-Direttiva tal-Kunsill 93/13/KEE. ⁽²⁾
- (30) L-applikazzjoni tal-prinċipji stipulati f'din ir-Rakkomandazzjoni timplika l-ipproċessar ta' dejta personali. Għaldaqstant tapplika d-Direttiva 95/46/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽³⁾ u d-Direttiva 2002/58/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽⁴⁾,

TIRRAKKOMANDA LILL-ISTATI MEMBRI

I. SKOP

1. L-Istati Membri huma rakkomandati li jiksbu livell għoli ta' protezzjoni għall-konsumaturi, il-ġugaturi u l-minorenni permezz tal-adozzjoni ta' prinċipji għas-servizzi tal-logħob tal-azzard onlajn u għal komunikazzjonijiet kummerċjali responsabbli ta' dawk is-servizzi, sabiex tiġi ssalvagwardjata s-saħħa u sabiex tiġi minimizzata wkoll il-ħsara ekonomika eventwali li tista' tirriżulta minn logħob tal-azzard kompulsiv jew eċċessiv.
2. Din ir-Rakkomandazzjoni ma xxekklix id-dritt tal-Istati Membri li jirregolaw is-servizzi tal-logħob tal-azzard.

II. DEFINIZZJONIJIET

3. Għall-finijiet ta' din ir-Rakkomandazzjoni japplikaw dawn id-definizzjonijiet li ġejjin:
 - (a) "servizzi tal-logħob tal-azzard onlajn" tfisser kull servizz li jinvolvi l-logħob ta' flus f'logħob tal-azzard inklużi dawk b'element ta' hila bħal lotteriji, logħob tal-kazinò, logħob tal-poker u tranżazzjonijiet tal-imħatri li huma pprovdu ta' kull mezz, mill-bogħod, b'mezzi elettronici jew kull teknoloġija oħra li tiffacilita l-komunikazzjoni, u b'talba individwali ta' riċevitur tas-servizzi;
 - (b) "konsumatur" tfisser kull persuna fiżika li taġixxi barra mill-kummerċ, negozju, sengħa jew professjoni proprja tagħha;
 - (c) "ġugatur" tfisser kull persuna fiżika li jkollha kont ta' ġugatur mal-operatur u tipparteċipa fis-servizz ta' logħob tal-azzard onlajn;
 - (d) "kont ta' ġugatur" tfisser kont miftuħ mill-ġugatur li fih jiġu rreġistrati t-tranzazzjonijiet kollha mal-operatur;
 - (e) "minorenni" tfisser kull persuna taht l-età minima stabbilita, skont il-liġi nazzjonali applikabbli, għall-partecipazzjoni f'servizz tal-logħob tal-azzard onlajn minhabba l-età;
 - (f) "operatur" tfisser kull persuna fiżika jew ġuridika permessa li ttipprovdi servizz ta' logħob tal-azzard onlajn u kull minn jaġixxi fisem jew għan-nom ta' tali persuna;

⁽¹⁾ Id-Direttiva 2005/29/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Mejju 2005 dwar prattici kummerċjali żleali fin-negozju mal-konsumatur fis-suq intern li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 84/450/KEE, id-Direttivi 97/7/KE, 98/27/KE u 2002/65/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, u r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ("id-Direttiva dwar Prattici Kummerċjali Żleali") (ĠU L 149, 11.6.2005, p. 22).

⁽²⁾ Id-Direttiva tal-Kunsill 93/13/KEE tal-5 ta' April 1993 dwar klawżoli inġusti f'kontratti mal-konsumatur (ĠU L 95, 21.4.1993, p. 29).

⁽³⁾ Id-Direttiva 95/46/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-24 ta' Ottubru 1995 dwar il-protezzjoni ta' individwi fir-rigward tal-ipproċessar ta' dejta personali u dwar il-moviment liberu ta' dik id-dejta (ĠU L 281, 23.11.1995, p. 31).

⁽⁴⁾ Id-Direttiva 2002/58/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Lulju 2002 dwar l-ipproċessar tad-dejta personali u l-protezzjoni tal-privatezza fis-settur tal-komunikazzjoni elettronika (ĠU L 201, 31.7.2002, p. 37).

- (g) “komunikazzjoni kummerċjali” tfisser kull tip ta’ komunikazzjoni maħsuba biex tippromwovi, direttament jew indirettament, l-oġġetti, is-servizzi, jew id-dehra ta’ operatur;
- (h) “sponsorjar” tfisser relazzjoni kuntrattwali bejn operatur u parti sponsorjata li skontha l-operatur jipprovdi finanzjament jew appoġġ ieħor lil kull avveniment, organizzazzjoni, tim jew individwu sportivi jew artistici sabiex jistabbilixxi assoċjazzjoni bejn id-dehra, il-marki kummerċjali jew il-prodotti tal-operatur u proprjetà ta’ sponsorjar bi tpattija għal komunikazzjonijiet kummerċjali jew benefiċċji oħrajn.

III. REKWIZITI TAL-INFORMAZZJONI

4. L-informazzjoni li ġeġja għandha tintwera b’mod prominenti fuq il-paġna destinatarka tal-websajt tal-logħob tal-azzard tal-operatur u tkun aċċessibbli mill-paġni kollha tal-websajt:
 - (a) id-dettalji tal-kumpanija, jew mezzi oħrajn li jiżguraw li l-operatur ikun identifikabbli u jista’ jiġi kkuntattjat, fosthom:
 - (i) isem il-kumpanija;
 - (ii) il-post tar-reġistrazzjoni;
 - (iii) l-indirizz elettroniku;
 - (b) sinjal ta’ “mhux permess logħob tal-azzard minn persuni taħt l-età”, li juri l-età minima li taħtha mhuwiex permessibbli l-logħob tal-azzard;
 - (c) messagg ta’ “logħob tal-azzard responsabbli”, li jipprovdi, b’mhux aktar minn għafsa ta’ buttuna waħda:
 - (i) informazzjoni li l-logħob tal-azzard jista’ jkun ta’ ħsara jekk ma jkunx ikkontrollat;
 - (ii) informazzjoni dwar miżuri ta’ appoġġ għall-ġugaturi fuq il-websajt;
 - (iii) testijiet ta’ awtovalutazzjoni għall-ġugaturi sabiex jikkontrollaw l-atteggjament tagħhom lejn il-logħob tal-azzard;
 - (d) link għal mill-inqas organizzazzjoni waħda li tipprovdi informazzjoni u assistenza fir-rigward ta’ disturbi tal-logħob tal-azzard.
5. It-termini u l-kundizzjonijiet tar-relazzjoni kuntrattwali bejn l-operatur u l-konsumatur għandhom jingħataw b’mod konciz u li jinqara. Dawn għandhom:
 - (a) ikollhom informazzjoni mill-inqas dwar il-limiti ta’ żmien u l-limiti rigward il-ġbid ta’ flus mill-kont ta’ ġugatur, kull hlas li jikkonċerna t-tranzazzjonijiet tal-kont ta’ ġugatur u link għall-perċentwali ta’ flus mirbuha applikabbli għal kull logħba;
 - (b) ikunu aċċettati u kkonfermati mill-konsumatur matul il-proċess ta’ regjistrazzjoni msemmi fit-Taqsima V;
 - (c) għandha tkun disponibbli permezz ta’ mezzi elettronici b’mod li jippermetti li l-konsumatur jaħzinhom u jirkuprahom, u kull tibdil li jiġi kkomunikat lill-konsumatur.
6. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-informazzjoni dwar ir-regoli u bidliet għar-regoli li jikkonċernaw il-logħob tkun għad-dispożizzjoni tal-konsumatur u l-imhatri disponibbli fuq il-websajt tal-logħob tal-azzard tal-operatur.
7. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-websajt tal-logħob tal-azzard tal-operatur turi d-dettalji tal-awtorità regolatorja tal-logħob tal-azzard sabiex turi li l-operatur ikun awtorizzat.

IV. MINORENNI

8. L-ebda minorenni ma għandu jithalla jilgħab fuq websajt tal-logħob tal-azzard jew ikollu kont ta’ ġugatur.
9. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-operatur ikollu proċeduri fis-seħh li jkunu mfassla sabiex jipprevjenu lill-minorenni milli jilgħabu logħob tal-azzard, fosthom kontrolli ta’ verifika tal-età matul il-proċedura ta’ regjistrazzjoni msemmija fit-Taqsima V.
10. Sabiex il-minorenni ma jkollhomx aċċess għal websajts tal-logħob tal-azzard, l-Istati Membri għandhom iheggu l-wiri ta’ links għal programmi ta’ kontroll tal-ġenituri fuq il-websajts tal-logħob tal-azzard.

11. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-komunikazzjonijiet kummerċjali għas-servizzi tal-logħob tal-azzard onlajn ma jagħmlux hsara lill-minorenni jew iwassluhom biex iharsu lejn il-logħob tal-azzard bħala element naturali tal-attivitajiet tagħhom waqt il-hin ta' divertiment.
12. Il-komunikazzjonijiet kummerċjali għandu jkollhom messaġġ ċar ta' "mhuwiex permess logħob tal-azzard minn persuni taht l-età" li jindika l-età minima li taħtha mhuwiex permissibbli logħob tal-azzard.
13. L-Istati Membri għandhom ihegġu li l-komunikazzjonijiet kummerċjali ma jixxandru, ma jintwerewx jew jiġu ffacilitati:
 - (a) fil-mezzi tax-xandir, jew waqt programmi meta l-minorenni jkunu mistennija li jkunu l-akbar udjenza;
 - (b) fuq websajts bil-minorenni bħala l-profil tal-udjenza;
 - (c) fil-vicinanza ta' postijiet fejn il-minorenni normalment iqattgħu hinhom u huma mistennija li jkunu l-udjenza prinċipali, fosthom mill-inqas l-iskejjel.
14. Il-komunikazzjonijiet kummerċjali ma għandhomx:
 - (a) jisfruttaw in-nuqqas ta' esperjenza jew ta' għarfien tal-minorenni;
 - (b) jużaw stampi ta' minorenni jew persuni żgħażaġh jew kampanji li jappellaw partikolarment għall-minorenni;
 - (c) jappellaw għall-minorenni, jew għaż-żgħażaġh billi jirriflettu jew jassoċjaw il-logħob tal-azzard mal-attivitajiet fil-kultura taż-żgħażaġh;
 - (d) jissuġġerixxu li l-logħob tal-azzard jimmarka t-tranzizzjoni mill-adolessenza għall-istat adult.

V. REĠISTRAZZJONI U KONT TA' ĠUGATUR

15. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li persuna tkun permessa biss tippartecipa f'servizz tal-logħob tal-azzard onlajn meta tirreġistra bħala ġugatur u jkollha kont mal-operatur.
16. L-informazzjoni li ġejja għandha tkun meħtieġa waqt il-proċess ta' reġistrazzjoni sabiex jinfetaħ kont ta' ġugatur:
 - (a) l-isem;
 - (b) l-indirizz;
 - (c) id-data tat-twelid;
 - (d) l-indirizz tal-posta elettronika jew in-numru tat-telefown ċellulari.
17. L-indirizz tal-posta elettronika jew in-numru tat-telefown ċellulari pprovduti għandhom jiġu vvalidati mill-ġugatur jew ivverifikati mill-operatur. Dawn għandhom jippermettu kuntatt u komunikazzjoni bejn l-operatur u l-ġugatur b'mod dirett u effettiv.
18. Id-dettalji tal-identità tal-ġugatur għandhom jiġu vverifikati. Meta l-verifika elettronika diretta ma tkunx possibbli jew fis-sehh, l-Istati Membri huma mhegġa jiffacilitaw l-aċċess għar-reġistri nazzjonali, il-bażijiet tad-dejta jew dokumenti uffiċjali oħrajn li permezz tagħhom l-operaturi għandhom jivverifikaw id-dettalji tal-identità.
19. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li kull meta l-identità jew l-età tal-persuna ma tkunx tista' tiġi vverifikata b'suċċess, il-proċess tar-reġistrazzjoni sabiex jinfetaħ kont ta' ġugatur, inkluż il-kont temporanju, għandu jiġi kkanċellat.
20. L-Istati Membri huma mhegġa jadottaw sistemi ta' identifikazzjoni elettronika waqt il-proċess ta' reġistrazzjoni.
21. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li:
 - (a) il-proċess ta' reġistrazzjoni jippermetti li l-verifika tal-identità titlesta f'perjodu ta' żmien raġonevoli u ma jkunx ta' piż bla bżonn għall-konsumaturi jew għall-operaturi;
 - (b) is-sistemi ta' reġistrazzjoni jippermettu mezzi alternattivi sabiex tiġi verifikata l-identifikazzjoni, b'mod partikolari meta l-konsumatur ma jkollux numru ta' identifikazzjoni nazzjonali ta' dak l-Istat Membru fejn dan ikun meħtieġ, jew fil-każ ta' indisponibbiltà temporanja tal-bażijiet tad-dejta.

22. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-ġugaturi jkollhom:
- (a) aċċess għal kont temporanju mal-operatur li miegħu jkollhom kont sakemm il-verifika tal-identità titlesta b'suċċess;
 - (b) username għal identifikazzjoni unika u password jew karatteristika ohra għas-sigurtà tal-aċċess mal-operatur li miegħu jkollhom kont.
23. L-Istati Membri għandu jkollhom regoli fis-seħh:
- (a) sabiex jiġi żgurat li l-fondi tal-ġugaturi jkunu protetti u jistgħu jingħataw biss lill-ġugatur, u jinżammu separati mill-fondi proprji tal-operatur;
 - (b) sabiex jevitaw kollużjoni mal-ġugaturi u trasferimenti ta' flus bejniethom, fosthom regoli dwar l-annullament ta' trasferimenti jew irkupru ta' fondi minn kontijiet ta' ġugatur fejn tiġi rilevata kollużjoni jew frodi.

VI. ATTIVITÀ TAL-ĠUGATUR U APPOĠĠ

24. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li fl-istadju tar-reġistrazzjoni fuq il-websajt tal-logħob tal-azzard tal-operatur, ġugatur ikun jista' awtomatikament jistabbilixxi l-limiti tad-depożiti monetarji, kif ukoll il-limiti temporali.
25. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li ġugatur ikun jista' jkollu aċċess f'kull hin b'mod faċli għal dan li ġej fuq il-websajt tal-logħob tal-azzard tal-operatur:
- (a) il-bilanċ fuq il-kont tal-ġugatur;
 - (b) il-funzjoni ta' appoġġ għall-ġugaturi dwar logħob tal-azzard responsabbli permezz ta' formoli onlajn jew kuntatt personali fosthom mill-inqas l-iċċettjar lajv jew it-telefont;
 - (c) linji għall-ghajnuna għal organizzazzjonijiet ta' informazzjoni u assistenza kif imsemmi fil-punt 4(d).
26. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, fuq il-websajt ta' operatur, ġugatur ikun jista' jirċievi twissijiet ta' informazzjoni b'mod awtomatiku f'intervalli regolari dwar ir-rebħiet u t-telfiet matul logħba jew imhatra u kemm ikun ilu jilgħab il-ġugatur. Il-ġugatur għandu jikkonferma t-twissija tal-informazzjoni u jkun jista' jissospendi jew ikompli għaddej bil-logħob tal-azzard.
27. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li fuq il-websajt tal-logħob tal-azzard tal-operatur ġugatur ma jkunx jista':
- (a) jagħmel depożiti li jaqbzu l-limitu monetarju ta' depożitu għall-perjodu ta' hin speċifikat;
 - (b) jipparteċipa fil-logħob tal-azzard sakemm il-kont ta' ġugatur ma jkollux il-fondi meħtieġa biex ikopri l-logħba jew l-imhatra.
28. L-Istati Membri ma għandhomx jippermettu li l-operatur jipprovdi kreditu lill-ġugatur.
29. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li fuq il-websajt tal-logħob tal-azzard tal-operatur ġugatur ikun jista':
- (a) inaqqas il-limitu tad-depożitu, b'effett immedjat;
 - (b) iżid il-limitu tad-depożitu. It-talba għandha tidhol fis-seħh biss mill-inqas 24 siegħa wara t-talba tal-ġugatur;
 - (c) jieqaf għal xi żmien u awtojeskludi lill-ġugatur.
30. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-operatur ikollu politiki u proċeduri fis-seħh li jiffaċilitaw l-interazzjoni mal-ġugaturi kull meta l-imġiba tagħhom minhabba l-logħob tal-azzard tindika riskju tal-iżvilupp ta' disturb minhabba l-logħob tal-azzard.
31. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-operatur iżomm rekord mill-inqas tad-depożiti u r-rebħiet mill-ġugatur għal perjodu determinat ta' żmien. Dawn għandhom ikunu disponibbli lill-ġugatur jekk jitlobhom.

VII. ŻMIEN TA' WAQFIEN U AWTOESKLUŻJONI

32. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-ġugatur ikun jista' f'kull hin jattiva żmien ta' waqfien jew ta' awtoeskluzjoni fuq il-websajt tal-operatur minn servizzi ta' logħob tal-azzard onlajn, jew mit-tipi kollha ta' servizzi tal-logħob tal-azzard onlajn.

33. L-Istati Membri għandhom jipprovdu li:
- (a) iż-żmien ta' waqfien iservi biex jissospendi l-logħob tal-azzard għal mill-inqas 24 siegħa;
 - (b) l-awtoesklużjoni ma' operatur tkun possibbli għal mhux inqas minn sitt xhur.
34. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, fil-każ ta' awtoesklużjoni, il-kont jingħalaq.
35. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li r-reġistrazzjoni mill-ġdid ta' ġugatur tkun biss possibbli wara talba mill-ġugatur, f'forma miktuba jew elettronika, u f'kull każ biss wara li jkun għadda l-perjodu ta' awtoesklużjoni.
36. L-Istati Membri għandu jkollhom regoli dwar talbiet minn partijiet terzi interessati lil operatur dwar l-esklużjoni ta' ġugatur minn websajt tal-logħob tal-azzard.
37. L-Istati Membri huma mhegġa jstabbilixxu reġistru nazzjonali ta' ġugaturi awtoesklużi.
38. Fejn ikun stabbilit, l-Istati Membri għandhom jiffacilitaw l-aċċess tal-operaturi għar-reġistri nazzjonali ta' ġugaturi awtoesklużi u jiżguraw li l-operaturi jikkonsultaw regolament dawn ir-reġistri sabiex jipprevjenu lill-ġugaturi awtoesklużi milli jkomplu jilagħbu logħob tal-azzard.

VIII. KOMUNIKAZZJONI KUMMERĊJALI

39. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-operatur li ssir il-komunikazzjoni kummerċjali f'ismu jkun identifikabbli b'mod ċar.
40. Fejn xieraq, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-komunikazzjonijiet kummerċjali tas-servizzi tal-logħob tal-azzard onlajn ikollhom messaġġi fosthom mill-inqas ir-riskji għas-saħħa tal-logħob tal-azzard problematiku, b'mod prattiku u trasparenti.
41. Il-komunikazzjonijiet kummerċjali ma għandhomx:
- (a) jagħmlu dikjarazzjonijiet bla bażi dwar possibilitajiet ta' rebħ jew ir-ritorn li l-partecipanti jistgħu jistennew mil-logħob tal-azzard;
 - (b) jissuġġerixxu li l-hila tista' tinfluwenza l-eżitu ta' logħba, meta dan ma jkunx il-każ;
 - (c) johlqu pressjoni biex jintlagħab il-logħob tal-azzard jew jiskoraġġixxu l-astensjoni permezz tal-hin, il-post jew in-natura tal-komunikazzjoni kummerċjali;
 - (d) jipprezentaw il-logħob tal-azzard bħala soċjalment attraenti jew ikollhom approvazzjonijiet minn personalitajiet magħrufa jew celebritajiet li jissuġġerixxu li l-logħob tal-azzard jikkontribwixxi għas-suċċess soċjali;
 - (e) jissuġġerixxu li l-logħob tal-azzard jista' jkun ta' soluzzjoni għall-problemi soċjali, professjonali jew personali;
 - (f) jissuġġerixxu li l-logħob tal-azzard jista' jkun alternattiva għax-xogħol, soluzzjoni għall-inkwiet finanzjarju jew forma ta' investiment finanzjarju.
42. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-logħob għall-gost li jintuża fil-komunikazzjonijiet kummerċjali jkunu soġġetti għall-istess regoli u kundizzjonijiet tekniċi bħal-logħob korrispondenti għall-flus.
43. Il-komunikazzjonijiet kummerċjali ma għandhomx jimmiraw għal ġugaturi vulnerabbli b'mod partikolari billi jsir użu ta' komunikazzjonijiet kummerċjali mhux mitluba indirizzati lil ġugaturi li jkunu awtoskludew lilhom infushom mil-logħob tal-azzard jew ġew esklużi milli jirċievu servizzi tal-logħob tal-azzard onlajn fuq raġunijiet ta' logħob tal-azzard problematiku.
44. L-Istati Membri li jippermettu komunikazzjoni kummerċjali mhux mitluba bil-posta elettronika għandhom jiżguraw:
- (a) li din il-komunikazzjoni kummerċjali tkun identifikabbli b'mod ċar u mhux ambigwu;
 - (b) li l-operatur jirrispetta r-reġistri ta' esklużjoni fakultattiva li fihom persuni fiżiċi li ma jixtiequx jirċievu dawn il-komunikazzjonijiet kummerċjali jistgħu jirreġistraw.
45. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-komunikazzjonijiet kummerċjali jqisu r-riskju potenzjali tas-servizzi tal-logħob tal-azzard onlajn li jiġu promossi.

IX. SPONSORJAR

46. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-isponsorjar mill-operaturi jkun trasparenti u li l-operatur ikun identifikabbli b'mod ċar bħala l-parti li tisponsorja.
47. L-isponsorjar ma għandux jaffettwa hażin jew jinfluwenza lill-minorenni. L-Istati Membri huma mhegġa jiżguraw li:
- (a) ma jkun permess l-ebda sponsorjar ta' avvenimenti maħsuba għall-minorenni jew prinċipalment immirati għalihom;
 - (b) ma jintużax materjal promozzjonali tal-parti li tisponsorja f'merkanzija maħsuba għall-minorenni jew prinċipalment immirati għalihom.
48. L-Istati Membri għandhom ihegġu lill-partijiet sponsorjati sabiex jivverifikaw jekk l-isponsorjar ikunx awtorizzat, skont il-liġi nazzjonali, fl-Istat Membru fejn għandu jsehh l-isponsorjar.

X. EDUKAZZJONI U SENSIBILIZZAZZJONI

49. L-Istati Membri, fejn xieraq mal-organizzazzjonijiet tal-konsumatur u mal-operaturi, huma mistiedna jorganizzaw jew jippromwovu kampanji regolari ta' edukazzjoni u ta' sensibilizzazzjoni tal-pubbliku sabiex jissensibilizzaw lill-konsumaturi u lill-gruppi vulnerabbli, fosthom il-minorenni, dwar il-logħob tal-azzard onlajn.
50. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-operaturi u l-awtorità regolatorja tal-logħob tal-azzard ikunu meħtieġa jinformaw lill-impjegati rispettivi tagħhom li jaħdmu f'attivitajiet relatati mal-logħob tal-azzard dwar ir-riskji assoċjati mal-logħob tal-azzard onlajn. L-impjegati li jinteraġixxu direttament mal-gugaturi għandhom jitharrġu sabiex jiżguraw li huma jifhmu l-kwistjonijiet tal-logħob tal-azzard problematiku u jkunu jafu kif jirreaġixxu għalihom.

XI. SUPERVIŻJONI

51. L-Istati Membri huma mistiedna jaħtru awtoritajiet regolatorji tal-logħob tal-azzard meta japplikaw il-prinċipji stabbiliti f'din ir-Rakkomandazzjoni sabiex jiżguraw u jissorveljaw b'mod indipendenti l-konformità effettiva mal-miżuri nazzjonali mehuda għall-appoġġ tal-prinċipji stabbiliti f'din ir-Rakkomandazzjoni.

XII. RAPPORTAR

52. L-Istati Membri huma mistiedna jinnotifikaw lill-Kummissjoni b'kull miżura li tittiehed skont din ir-Rakkomandazzjoni sad-19 ta' Jannar 2016 sabiex il-Kummissjoni tkun tista' tevalwa l-implimentazzjoni ta' din ir-Rakkomandazzjoni.
53. L-Istati Membri huma mistiedna jiġbru dejta annwali affidabbli għal skopijiet ta' statistika dwar:
- (a) il-miżuri protettivi applikabbli b'mod partikulari l-għadd ta' kontijiet ta' ġugatur (miftuhin u magħluqin), l-għadd ta' ġugaturi awtoesklużi, dawk li jesperjenzaw disturb tal-logħob tal-azzard u lmenti minn ġugaturi;
 - (b) komunikazzjoni kummerċjali skont il-kategorija u skont it-tip ta' ksur tal-prinċipji;

L-Istati Membri huma mistiedna jikkomunikaw din l-informazzjoni lill-Kummissjoni, għall-ewwel darba sad-19 ta' Lulju 2016.

54. Il-Kummissjoni għandha tevalwa l-implimentazzjoni tar-Rakkomandazzjoni sad-19 ta' Jannar 2017.

Magħmul fi Brussell, l-14 ta' Lulju 2014.

Għall-Kummissjoni

Michel BARNIER

Viċi President